

Västra Tommarps kyrka

Lunds stift

Fasad mot nordöst.

Kulturhistorisk karaktäristik och bedömning

KRISTINA SIMONSSON, 2018-03-09

jais
arkitekter
—

Svenska kyrkan
LUNDS STIFT

Västra Tommarps kyrka

Hammarlövs församling, Skytts kontrakt, Lunds stift
Västra Tommarps socken, Trelleborg Tommarp, Trelleborgs kommun, Skåne län,
Skåne

Beskrivning och historik

Kyrkomiljön

Från sydost. Flygfoto: Pär-Martin Hedberg.

Västra Tommarp ligger på Söderslätt i södra Skåne, drygt en halvmil nordväst om Trelleborg. Slättbygden har Sveriges bästa åkerjord. De goda förutsättningarna för odling har redan under förhistorisk tid gjort området attraktivt. Bynamnet finns i skrift första gången 1393 som Tummendorpe. Kring 1000-talet, efter befolkningsökning och förbättringar inom jordbruket, skedde en omfattande bybildning. Under 1100-talet bildades socknarna och flera romanska kyrkor byggdes i området, ibland ersatte de en träkyrka. Socknarna var små och kyrkorna ligger tätt, vilket tyder på stor befolkning. I bykärnan låg gårdarna samlade omgivna av odlingsmark indelad i en mängd smala tegar. Denna struktur behölls fram till

enskiftet.

På en karta från 1784 låg sex gårdar och ett gathus samlade i nord-sydlig riktning i V Tommarp på ömse sidor om en väg. Gårdarna var tre eller fyrlängade. Bytomten var omgärdad av en gårdsgård. Direkt väster om kyrkan låg den fyrlängade prästgården där det nu är en öppen gräsyta. Vid enskiftet i början av 1800-talet omvandlades landskapet. Jorden sammanfördes i större enheter, byn splittrades och några gårdar flyttades ut från bykärnan. Gathus byggdes efterhand istället för gårdarna. Skola och sockenhus byggdes i kyrkbyn och en ny prästgård uppfördes 1824 som står kvar. Två gårdar ligger kvar på samma plats som före skiftet även om husen är senare byggda. Järnväg anlades i slutet av 1800-talet mellan Malmö och Trelleborg. Då uppfördes Skytts Tommarps station sydväst om kyrkbyn och ny tegelbebyggelse växte fram i anslutning till stationen. Järnvägen lades ner på 1960-talet. De senaste decennierna har inneburit ökad mekanisering av jordbruket, sammanslagning till större enheter och flyttning från landsbygd till städer.

Västra Tommarp har under senare år byggts ut med ett villaområde i anslutning till det före detta stationssamhället. Byn saknar service och de flesta pendlar till arbete på annan ort.

Kyrkan ligger indragen ett femtiotal meter från landsvägen. En grusgång leder från parkeringen vid vägen över en gräsplan, där den äldre prästgården tidigare låg, till kyrkan. Mittemot på andra sidan vägen ligger församlingshemmet, en röd tegelbyggnad som är före detta prästgården från 1824. Längs vägen söderut finns den gamla skolan, också i rött tegel. Den lilla, glesa kyrkbyn med gårdar och hästhagar ligger norr och söder om kyrkan. Mot öster utbreder sig jordbrukslandskapet. I söder ansluter en tegelbyggnad från början av 1800-talet till kyrkogårdsmuren.

Kyrkobyggnaden

Kyrkan är förmodligen byggd under 1100-talet med långhus, kor och absid som fortfarande står kvar. Tornet kan vara samtida eller uppfört något senare. Tornet ligger inte i förband med långhuset. Man tror att kyrkan byggdes av Mårten Stenmästare eller någon av hans elever. Detta antas utifrån utformningen på de två djurskulpturer som finns i triumfbågen som anses typiska för hans verkstad. Kyrkan har haft romanska kalkmålningar som daterades till 1150-1175, vilka upptäcktes i början av 1900-talet. Kyrkan hade norr- och sydportal och högt sittande rundbågiga fönster mot norr och söder. Under medeltiden byggdes ett vapenhus framför sydportalen.

Under 1400-talet byggdes tornet om och på med gotiska trappgavlar. Långhus och kor försågs med kryssvalv. Då hamnade en del av kalkmålningarna ovan valven.

Omkring 1600-talet fick långhus och kor renässansgavlar.

1869 försågs kyrkan med stora fönster och solbänkar av gjutjärn.

1890 byggdes tornet om och fick sin nuvarande tornspira med svängda takfall. Ett trapptorn byggdes till på tornets norrsida. Långhusets västligaste valv förhöjdes. Ritningsförslag gjordes av både Helgo Zettervall och byggmästare N Andersson och det blev en blandning av deras förslag. Tornhuvens svängda form följde Anderssons ritning och övrigt följde Zettervalls ritning.

1901-02 genomfördes en stor restaurering ledd av domkyrkoarkitekt Theodor Wåhlin. Korvalvet revs och ersattes av nuvarande träkassett-tak. Dörr tillkom i absiden. Långhusets och korets murar förhöjdes och försågs med en taklist. Kyrkan fick nuvarande bänkinredning, golv, altarpupsats och fönster med blymosaik samt nya portar. Rester av romanska målningar påträffades i kor, absid, triumfbåge och på vinden ovan valven. Målningarna målades över utom på vinden. Kyrkan försågs med ny dekorationsmålning i långhus, kor och absid.

1970 skedde en omfattande renovering efter ritningar av Roos&Thornberg Arkitektkontor. Långhusets dekormåleri övermålades med en ljus sandfärg. Bänkarna ekådrades och golven under bänkarna lades om. Sakristia och textilrum inrättades under orgelläktaren.

1992 förnyades takbeläggningen. Gult tegel på öppen läkt byttes till rött tegel på brädpanel.

1999 togs all puts bort exteriört på långhus, kor, absid och fasaden putsades om.

Exteriör

Kyrkan består av långhus, smalare och lägre kor med rundad absid i öster och kvadratisk torn i väster. Kyrkan är från romansk tid. Renässansgavlarna tillkom på 1600-talet. Tornet byggdes om och på under senmedeltid och 1890.

Murarna är vitputsade, fönsteröppningarna är rundbågiga i flera språng, fasaden artikuleras av svängda renässansgavlar. Taket är täckt med rött tegel, absiden med bly och tornets spira av koppar.

Fasad mot sydväst.

Fasad mot väster.

De romanska murarna är sannolikt uppförda som skalmurar av gråsten och flinta. Sockel och omfattningar runt öppningar är av huggen sandsten. De påbyggda gavlarna

från 1600-talet är murade av tegel liksom det påbyggda tornet och trapphuset från 1890. Vid denna tid förhöjdes också kor och långhusmurar med tegel. Långhus, kor och absid är spritputsade med slätputs på taklisten. Tornet är slätputsat. Förutom på tornet är kyrkan försedd med en sockel och utkragande taklist. Östgavlarna på långhus och kor är svängda renässansgavlar som är försedda med tre små tinnar på krönet och en tinne på vardera sidan längst ner.

Tornet är kvadratisk och smalare än långhuset. Tornet består av en lägre medeltida del och en övre del från 1890. På norrsidan ansluter ett runt trapptorn från 1890 som nås inifrån. Gravhällar från 1600-talet står kramlade mot tornets norr och södervägg. Ovanför perspektivportalen i väster sitter ett runt rosettfönster. I höjd med fönstret löper en koppartäckt gördelgesims runt tornet. Ovanför rosettfönstret bildar gesimsen ett gavelmotiv. I klockvåningen finns två rundbågiga ljudöppningar i alla väderstreck. Varje ljudöppning är delad med en murad mittpost. Öppningarna är täckta med brädluckor. Under den profilerade taklisten löper en trappfris på tornet. Den kopparklädda tornhuven har i sin nedre del en svängd karnisform och därovan en spira som kröns av en vindflöjel.

Fönster.

Absiden

Huvudingången är i väster i tornet genom en rundbågig perspektivportal i flera språng. Dubbeldörren är klädd med diagonal ekpanel och har kraftiga smidda dekorativa beslag målade i silverfärg och handtag i brons. Ytterligare en ingång finns i absiden i öster med en dörr med ekpanel och beslag. Båda dörrarna är ritade av Theodor Wåhlin 1902.

Gjutjärnsfönstren i långhus och kor sitter i stora rundbågiga öppningar, omgivna av två språng. Glaset är blyspröjsat med färgat glas i mönster längs kanterna och ofärgat i

mitten. Solbänkarna är täckta med gjutjärn. Gjutjärnsfönstren och solbänkarna är från 1869 medan det färgade glaset tillkom 1902. Det finns äldre romanska öppningar i murverket som dock inte syns utifrån men syns på vinden.

Långhus och kor har sadeltak belagda med röda enkupiga tegelpannor. Absidens halvcirkelformade kägeltak är täckt av bly. Tornhuven och trapphusets tak är kopparklädda i skivtäckning. Avvattningen är av koppar.

Interiör

Vapenhuset upptar halva tornets bottenvåning. Rummet är smalt med platt tak och har lite dagsljus från ett mindre fönster i torntrappan. Golvet är belagt med åttkantiga gula tegelplattor med röda mindre hörntärningar. Väggar och tak är vitmålade. En trappa på norra sidan leder till orgelläktaren och tornets övre våningar. En ekådrad pardörr med glasad överdel leder till kyrkorummet. På ömse sidor om dörren finns fasta skåp med elcentraler. Rummet är möblerat med ett litet skrivbord och ovanför hänger ett epitafium från 1700-talet.

Långhuset mot koret i öster.

Kyrkorummet består av långhuset med tre travéer, kor med absid i öster och orgelläktaren i väster som inryms i tornet.

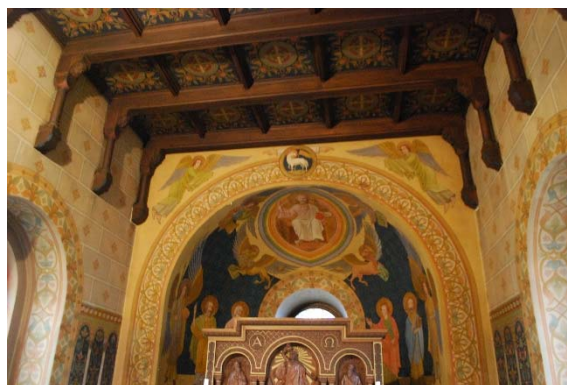
Öppna bänkar står på ömse sidor om en mittgång i långhuset. Bänkarna går ut till ytterväggarna. Längst fram i långhuset står predikstolen på södra sidan och dopfunten

på norra sidan. Golvet i långhuset är belagt med svarta och grå cementplattor, så kallade viktoriaplattor, med en kantbård. Under bänkarna ligger brunmålade brädor. Långhuset är välvat med kryssvalv med rektangulära ribbor vilande på trespråkiga pilastrar med kragband. Sköld och gördelbågar är spetsbågiga. Västra valvet byggdes om på 1800-talet och är högre än de andra. Väggar och valv är målade gulvita. Stora fönster med färgat blyglas belyser rummet. Fönstersmygarna är dekormålade med bandornamentik. Fönsterbänkarna är gjutna i betong och svartmålade med rännor för kondensvatten.

Mässingsljuskronor hänger i taket, den ena från mitten av 1500-talet.

Långhuset mot orgelläktaren i väster.

Målning i koret, absiden och taket.

Triumfbågen mellan långhus och kor är rundbågig och på dess vederlag sitter ett lejon och på andra sidan en vädur huggna i sten från romansk tid.

Det rikt dekorerade koret är upphöjt ett steg. Golvet är belagt med svart och grå terrazzoplattor i mönsterläggning. Kassettaket från 1902 är uppbyggt med kraftiga takbjälkar som bärs av kolonnetter som står på konsoler på väggen. Snidade ansikten finns ovanför kolonnetternas kapital. I varje takkassett är målat flerfärgade dekorationer på blå botten. Väggarna är rikt dekormålade med imiterade kvaderstenar, kors, blomster- och bandornamentik. På väggen mot absiden och i dess hjälmsvalv finns figurmåleri. I centrum är Kristus omgiven av en mandorla.

Målningarna utfördes 1902 av firman Berggrens efterträdare i Malmö.

I koret står blockaltaret av kalksten med den låga altaruppsatsen av T Wåhlin och framför finns den halvcirkelformade altarringen. Mot altarets baksida står delar av en äldre altaruppsats från 1700-talet.

I absiden finns en romansk kolonnliknande piscina av huggen sandsten som är flyttad hit. Den är inmurad mot absidens södervägg.

Orgelbarriären i väster är tät och förhöjd med en rundstång. Barriären är uppbyggd med rundbågiga fält, ekådrad med detaljer i guld. Orgelns pipverk är placerade på norra och södra sidan vilket gör att tornets rosettfönster däremellan är synligt från

långhuset.

Tornets övre våningar nås från vapenhuset via ett utanpåliggande trapptorn. Våningarna har putsade väggar och furugolv. I klockvåningen står klockbocken av furu som bär två klockor. Dubbla rundbågiga ljudöppningar finns i alla väderstreck. Det är öppet upp inock från klockvåningen. I tornspiran finns en hjärtstolpe, från den utgår horisontella stjärnbjälklag.

Vinden över långhuset nås genom luckor från tornvåningen. En landgång leder över de oisolerade valven. På väggen, strax ovanför valven, norr om öppningen till korvinden finns fragment av romanska målningar daterade till 1150-75. Taklaget av furu är uppbyggt med sparrar, bindbjälke, hanband och stödben. Dessutom kungsstolpar, en lodrät stolpe, i mitten av takstolen och längsgående långremmar. Konstruktionen kan vara från 1600-1700-tal. Korvinden är ej besökt men enligt underhållsplanen är takstolarna där delvis av ek med spår av återanvändning och kan eventuellt vara av medeltida virke.

Inredning och inventarier

Altaret är ett blockaltare av polerad sandsten. Altarskivan liksom sockeln kragar utanför sidornas liv. Okänd ålder.

Altaruppsatsen av snidat trä från 1902 är ritad av Theodor Wählin. Den låga altaruppsatsen består av tre rundbågar med snidade figurer. I mitten finns Jesus flankerad av Moses och Elias.

Koret.

Predikstolen.

Dopfunten

Altarringen av trä från 1902 är ritad av Theodor Wählin. Den har halvrund planform och är genombruten med långsmala öppningar. Överliggare och undre list har

dekorativa snidade mönster. Knäfallet är klätt med röd sammet.

Dopfunten av sandsten är medeltida och huggen i tre delar. Målades på 1600-talet då även ett svart band med inskrift tillkom i cuppens överkant. Den runda cuppan med raka kanter står på ett smalare runt skaft och en rund fot. Tillhör Borrbygruppen enligt Lars Tynell. Dopfatet är av tenn från 1640-talet.

Predikstolen är av snidat trä från 1649 i ”skånsk barock”. Nästan all bemålningen togs bort 1902, endast textfälten är kvar. Korgens sidor har snidade figurer av evangelisterna inom rundbågiga fält. Hörnen mellan sidorna markeras av skulpturer. Varje sida har tre textfält. En åttkantig snidad baldakin med änglahuvuden hänger ovanför. En snidad dörr med latinsk text, kyrkoherdens namn och året 1649 leder till predikstolen.

Bänkinredningen är öppen och tillkom 1902 vid Theodor Wåhlins renovering. 1970 ekådrades bänkarna. Gavlarna är figursågade och avslutas uppåt med snidade rundlar med ett kors i relief.

Orgeln är byggd 1890 av S Molander i Göteborg. Fasaden är ritad samma år av arkitekt Ludvig Peterson. Fasaden i nygotisk stil har pipfält omgivna av trepassbågar och vimperger.

Storklockan är gjuten 1890 av J A Beckman i Stockholm. *Lillklockan* är gjuten 1742 av Andreas Wetterholtz i Malmö. De är av malm och försedda med inskriptioner och växtfriser.

Övrigt

Epitafium över kyrkoherde Hans Lauritsen, död år 1631. Bilden visar prästen med hustru och tio barn varav fem är döda. Hänger på långhusets västvägg.

Kyrkogården

Historia

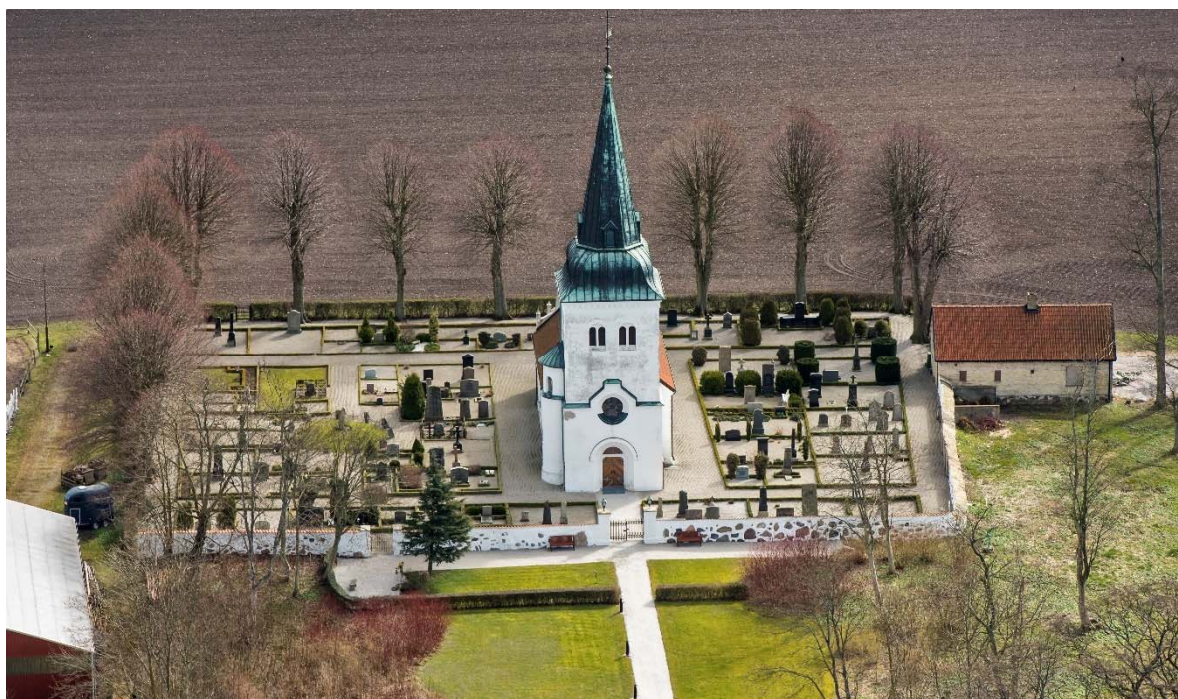
Förmodligen har det funnits en kyrkogård sedan kyrkan byggdes på medeltiden. Medeltida kyrkogårdar anses allmänt ha varit inhägnade, betade ängar, som även fungerade för profana ändamål. Gravarna utformades ofta som små kullar med träkors. Under andra hälften av 1800-talet omgestaltades ett stort antal kyrkogårdar i Skåne då de fick stramare planlösningar med gångar och kvarter och omgärdade gravplatser.

På karta från 1784 avgränsas kyrkogården i väster av en prästgårdslänga och i övriga

väderstreck någon typ av omgärdning. Vid okänd tidpunkt på 1800-talet revs prästgården och ersattes av en mur i väster. 1861 antogs en kyrkogårdsindelning där kyrkogårdens gravplatser är uppdelade efter gårdar. Under 1930-talet skedde flera förändringar. Kyrkogården utvidgades åt väster utanför muren. Nya grindar sattes upp i väster. Träd togs bort och troligen revs norra och östra sidan av muren vid denna tid. Äldre gravstenar flyttades och sattes på insidan av muren. 1995 anlades minneslund utanför kyrkogårdsmuren i väster och 2016 anlades askgravlund.

Beskrivning

Kyrkogården är omgärdad av en fogad gråstensmur avtäckt med tegelpannor mot väster och söder. Muren är vitmålad mellan synliga gråstenar. På insidan av muren står flera äldre gravstenar uppställda liksom intill kyrkomuren. Gravhällar låg tidigare inne i kyrkgolvet vilka togs bort på 1800-talet. Mot norr och öster avgränsar ligusterhäck och en trädkrans av lind. I väster är huvudingången, en dubbelgrind av järn mellan kraftiga murstolpar krönta av lyktor. Grindar finns även i öster och söder. Kyrkan omges av gångar med singel. Gravplatserna är mestadels täckta med singel och omgärdade av buxbomshäckar, enstaka av smidesräcke. Gravstenarna är högre av granit eller diabas uppblandat med låga horisontella stenar. De flesta titlar är lantbrukare. Flera gravplatser är stora med flera stenar inom samma omgärdning, troligen gårdsgravar. Kyrkogården saknar träd förutom trädkransen men har en del vintergröna buskar på några gravar.

Från väster. Flygfoto: Pär-Martin Hedberg.

Bruzelius grav.

Gravsten 1650

Flera präster är begravda på norrsidan, bland dem den fornminnesintresserade kyrkoherden Nils Bruzelius. Han var präst i Västra Tommarp 1779-1823. Bruzelius sten står på en gravkulle och är omgärdad av elva stenar som ska erinra om hans elva barn som nådde mogen ålder. Hans son som övertog prästämbetet är begravd intill inom ett smidesstaket.

På kyrkmurens södersida finns en gravsten över kyrkoherden Jakob Laursen, död 1650. Hans namn återfinns även på dopfatet och predikstolsdörren i kyrkan. Askgravlunden är belägen i östra delen med vidsträckt utsikt över jordbrukslandskapet. I askgravlunden är en äldre gravsten i form av obelisk använd för kommande namnbrickor. Den utvidgade delen från 1930-talet utanför muren i väster omges av en häck. Här finns minneslunden i norr med ljusbärare och en natursten. Den nya delen är för övrigt grässådd.

Byggnader på kyrkogården

Inga byggnader finns på kyrkogården, men strax utanför på södersidan finns en ekonomibyggnad från början av 1800-talet. Fasaden är av gult tegel med en dekorativ takgesims och sadeltaket är täckt med tegelpannor. Gavelfasaden ansluter till kyrkogårdsmuren.

Kulturhistorisk karaktärisering för Västra Tommarps kyrkoanläggning

Västra Tommarps by har medeltida ursprung. I närheten av kyrkan finns före detta skolan och prästgården, numera församlingshem. Några gårdar ligger kvar inne i den lilla byn, bland annat kyrkans granngård. Kyrkan är numera mer isolerad med en gräsplan åt väster på platsen för den tidigare prästgården.

En stenmur och delvis en trädkrans av lind omgärdar kyrkogården. Dekorativa järngrindar finns i muren. Kyrkogården karaktäriseras av sent 1800-tals ideal med gravplatser belagda med singel och omgärdade av buxbom enligt sydsåskånskt mönster. Här finns ovanligt stora gravplatser med flera stenar som förmodligen är g rdsgravar. En speciell grav  r Bruzelius som var kyrkoherde under 44  r. Han var fornminnesintresserad och har en sten på en gravhög omgiven av elva mindre stenar som symboliserar hans barn men också anspelar på fornlämningar. Mot kyrkans mur finns huggna gravstenar från 1600-talet som tidigare legat i kyrkgolvet.

Kyrkan  r en romansk stenkyrka med långhus och smalare kor med rundad absid i  ster. De svängda gavlarna tillkom på 1600-talet. Tornet byggdes på 1890 och försågs med tornhuv med spira klädd i koppar. Kyrkan  r vitputsad, har rätt tegeltak på långhus och kor och rundbågiga stora gjutj rnsf nster. Kyrkan har kvar sin typiska planform sedan romansk tid med medeltida murverk. Absiden med blytak förstärker det romanska. Men det är 1800-talet som karaktäriserar med de stora fönstren och den svängda tornhuvn på tornet som samspelar med de rundade gavlarna. Denna typ av gavlar i ”skånsk barockstil” från 1600-talet är ovanliga men återkommer i sydv stsk nska kyrkor som Blentarp, Maglarp, Stora Hammar och Västra Ingelstad. Kyrkans ytterportar av T W hlin har stora dekorativa beslag i nygotisk stil i kontrast till den romanska kyrkan.

Kyrkorummet karaktäriseras av kryssvalv, stora gjutj rnsf nster med färgat blyglas, ekådrad bänkinredning och dekorm lning. De medeltida valven m ter nygotik och jugend i inredning och målning. Interiören präglas av Theodor Wåhlins omfattande renovering 1902. Wåhlins omdaning av koret är mycket omfattande. Det medeltida korvalvet, liksom samtida spår av kalkmålningar raserades helt och ersattes av en ny konstruktion. Det  r ett sätt att renovera som idag ter sig främmande. W hlin själv menade att han ville ta fram medeltidskyrkornas särart i sina restaureringar men drog sig inte f r att addera t.ex. tidstypiskt jugendinspirerade m lningsdekorer och egna starka färger. I kor och absid finns rika m lningssviter som tillför kyrkan en slående färgprakt. M lningarnas ansluter i motivval till de romanska målningarna men skiljer i färger och stilistiskt ut sig som något helt annat. Trots Wåhlins osentimentala behandling  r koret och absidens uttryck värt att bevara och har i sig ett konstnärligt värde. Inventarierna n gjordes när han ansåg det behövdes. I Västra Tommarp ritade han ett lågt altarskåp som blottar absidens målningar och fönster på ett fint sätt. Vid alla renoveringar bör diskuteras i vilken mån sekelskiftets gotik/jugend ska dominera det medeltida kyrkorummet.

De romanska delarna visas i triumfbågen med de konstfullt huggna djuren som

tillskrivs Mårten Stenmästares elev som brukar kallas Oxiemästaren. Lejon är ett vanligt motiv i romanska skånska kyrkor. Huggna lejon i triumfbågens vederlag finns även i närbelägna Hammarlöv kyrka. Inspiration kom från de lombardiska stenmästare som tog konsten från södern till Norden kring tiden för uppförandet av Lunds domkyrka.

Piscinan i absiden är romansk men flyttad dit. Det är ovanligt med romanska piscinor men finns till exempel även i Felestad kyrka. Medeltida delar visas även på vinden där två romanska igenmurade fönster är synliga och fragment av romanska kalkmålningar finns på långhusets östvägg.

Den rikt snidade predikstolen från 1600-talet i skånsk bondbarock saknar tyvärr all originalfärg. Kyrkans äldsta inventarium är den romanska dopfunten, som dock inte har några inhuggna reliefer.

Den välbevarade Molanderorgeln är av stort musikaliskt och kulturhistoriskt värde enligt orgelinventeringen, men i behov av renovering.

I kyrkan finns en lätt mögeldoft. Gångmattan i långhuset bör tas bort och istället visa golvet av viktoriaplattor.

Att tänka på

- Stenmuren, gjutjärnsgrindarna och trädkransen är viktiga inslag på kyrkogården. På kyrkogården finns gravstenar från 1600-talet.
- Kyrkan är byggd under romansk tid och dess planutbredning är oförändrad.
- Kyrkans exteriör har drag av medeltid, 1600-tal och 1800-tal.
- Interiören domineras av Wåhlins renovering 1902 med omgjort kor. Målningarna i kor och absid tillför kyrkan stort upplevelsevärde.
- Kyrkans romanska ursprung syns bland annat i de huggna stensulpturerna i triumfbågen med mycket stort värde. Romanska spår syns även på vinden med fönster och målningsfragment.
- Kyrkan har en Molanderorgel.

Skydd m.m.

Kyrkan och kyrkogården skyddas som kyrkligt kulturminne enligt 4 kap. kulturmiljölagen. Tillkommen före utgången av år 1939. Omfattas av tillståndsplikt 4 kap. 3§. Anläggningen ligger inom av länsstyrelsen utsedd särskilt värdefull kulturmiljö, Skegrie-Fuglie-Hammarlöv-V Tommarp-V Vemmerlöv. Kyrkan ligger

dessutom inom riksintresse för kulturmiljövård Fuglie-Mellan Greve-Skåre och riksintresse kust.

Kyrkotomten ligger inom reg. fornlämning Västra Tommarp 27:1 som utgör bytomten enligt karta från 1784. Fornlämningar skyddas enl. 2 kap. kulturmiljölagen.

Källor och litteratur

Skåne, Landskapets kyrkor, red. Markus Dahlberg, Riksantikvarieämbetet, 2015

Sockenkyrkorna – kulturarv och bebyggelsehistoria, Riksantikvarieämbetet, 2008

Skånska kyrkor, Skånes Hembygdsförbund årsbok 1997

Skånes kyrkor 1050-1949, Claes Wahlöö 2014

Helgedomar på Söderslätt I, Ernst Frostin 1960

Västra Tommarps kyrka, underhållsplan 2008-08-19, Restaurator

Ortsanalys för Västra Tommarp "Kyrkbyn på slätten", Fojab arkitekter 2017

Västra Tommarps kyrkogård, Vård och underhållsplan, Linn Ljunggren, 2017

Skånes medeltida dopfuntar, Lars Tynell 1913-1921

Lunds stift orgelinventering, Anders Johnsson, 2017-12-14

<http://www.lansstyrelsen.se/skane/Sv/samhallsplanering-och-kulturmiljo/landskapsvard/kulturmiljoprogram/oversiktliga-kommunbeskrivningar/Pages/Trelleborg.aspx>

Övriga uppgifter

Denna rapport om Västra Tommarps kyrka, Skytts kontrakt, har upprättats av:
Kristina Simonsson, Arkitekt SAR/MSA (rapportförfattare, inventering och foto)
Karl Johan Kember (granskning),
Arkitekt SAR/MSA, Certifierad sakkunnig avseende kulturvården
JAIS arkitekter AB, Sundstorget 3, 251 21 Helsingborg, 042-14 92 30, www.jais.se

Inventeringsdatum: 2018-01-24.

Färdigställd rapport: 2018-03-09

Västra Tommarps kyrka - byggnadsbeskrivning

Stomme:	Murverk-natursten Murverk-tegel
Fasadmaterial:	Puts-sprit Puts-slät
Fasadkulör:	Vit
Takform:	Sadeltak Kägeltak
Taktäckningsmaterial:	Takpannor-lertegel, strängpressade, enkupiga Plåt-bly Plåt-koppar
Byggnadsdel:	Torn-väster Långhus Kor-öster-smalare Absid-rundad-öster